

## De tal manera

L'adjectiu *tal* té el seu ús adequat en frases com *No comportarem tal injustícia*, en què *tal* significa «aquesta mena de»; *Mai no se m'hauria acudit tal cosa*, en què significa «semblant»; *Hem rebut una carta del dia tal*, en què amb aquest mot es designa una cosa com si fos determinada sense, però, que ho sigui, i en frases proverbials com *Tal faràs, tal trobaràs*, en què vol dir «tal cosa». Cal indicar, encara, el seu ús en un seguit d'expressions i locucions com *tal i tal*, *tal o tal*, *tal qual*, *per tal de*, *per tal que*, *per tal com*, *en tal dia com avui*, i, segurament, encara en alguna més.

No sembla, en canvi, lícit l'ús que molts fan de l'adjectiu *tal* amb valor quantitatiu, en oracions comparatives com «Tenia tal gana que es va menjar un tros de pa sec de tres dies», «Va adquirir tal anomenada que tothom feia cas del que deia». El castellà ha desenvolupat aquest ús del seu mot corresponent, que hi revesteix la mateixa forma, i, sens dubte, frases com les que hem indicat no són sinó un calc de les que hom construeix en castellà. En aquestes frases comparatives cal recórrer al terme quantitatiu *tant*, és a dir, al conjunt de termes correlatius

*tant... que*: *Tenia tanta gana que es va menjar un tros de pa sec de tres dies. Va adquirir tanta anomenada que tothom feia cas del que deia*. Trobem també, en aquestes frases comparatives, l'ús de *tal* darrera el substantiu: «Feia una polseguera tal que no es veia res». El conjunt *tan gran* — 0, en alguns casos, algun altre d'anàleg, com *tan fort* — és aleshores la solució adequada: *Feta una polseguera tan gran que no es veia res. Tenia un geni tan fort que no s'hi podia parlar*.

Hi ha, encara, l'ús del conjunt *de tal manera* sobre el qual creiem que caldria fer una distinció. Efectivament, al nostre entendre no té la mateixa significació en una frase com *S'ha de clavar de tal manera que no caigui* i en una altra com *Es va atabalar de tal manera que no sabia el que es deia*. En la primera, en què *tal* designa una cosa com si fos determinada sense ésser-ho, no hi sabríem formular cap objecció. Però en la segona, en què *de tal manera* és substituïble per *tant*, ens decantaríem per recórrer a aquesta altra solució: *Es va atabalar tant que no sabia el que es deia*.